

The project « Promoting Social ENTREpreneurship in EUropean communities (ENTRE-EU) » was funded with the support of the European Union under the Programme "Europe for Citizens"

Applicable to the Strand 2 – Measure 2.1 "Town-Twinning"

Participation: The project involved 122 citizens, notably 84 participants from the city of Varaždin (invited by POU Varaždin & DAN d.o.o.), Croatia, and 38 participants from the Municipality of Ormož, Slovenia (Invited by Ljudska Univerza Ormož).

Location/Dates: The main event took place in Varaždin, Croatia, from 10/10/2018 to 12/10/2018

Short description: Wednesday, 10/10/2018 was dedicated to the exchange of best practices and experiences relating to social entrepreneurship. The participants included representatives of SMEs (including social enterprise), education institutions, CSOs (civil society organizations), local development agencies and citizens. Presentations that were held by successful social entrepreneurs from Croatia and Slovenia showed participants how social enterprise functions in practice, how challenges in managing these enterprises were overcome, and how EU integration benefited their operations (in terms of applying values and EU programmes to actions). Ivan Božić from Humana Nova (a social enterprise in the textile sector in Čakovec, HR) described how the enterprise was formed and how it overcame challenges. DAN d.o.o. presented its priorities concerning social entrepreneurship in Varaždin. Mr. Domagoj Borščak from BOMARK PAK (a plastics producer in Ludbreg) presented its web platform and initiative "Civilizacija Ljubavi" which is designed to connect social initiatives. Dr. Marinka Vok, from Ormož, SI explained how Center ponovne uporabe d.o.o, S.O.P. takes discarded furniture and other household items and applies a social enterprise approach to create attractive and unique furniture, decorations and other high-end household items. Iztok Luskovic from Zavod 100% naravno Botanik presented on how environmental protection and social inclusion are key elements of the company's mission and vision and has contributed to the company's success on the market.

The panel discussion and interactions with participants addressed key topics & themes regarding social enterprise. Panel members explained how they incorporate active citizenship in their actions in order to motivate citizens, market products and succeed on the market. They also described how EU integration in Slovenia and Croatia over the past ten years has benefited their operations (in terms of creating legal frameworks for social enterprise and funding opportunities). One notable finding from the discussions related to the lack of a legal framework on social enterprise in Croatia. Slovenian participants mentioned how there is a clear framework that developed as a result of integrating EU commission recommendations in commercial laws. Croatian participants mentioned despite there being a will to develop social enterprise, currently only a limited strategic framework exists (I.e. Strategy for the Development of Social Entrepreneurship in the Republic of Croatia 2015-20), which means that there is a need to further develop a more detailed legal and financial framework on social enterprise in Croatia. Overall, the best practice examples and interactions contributed to raising participants'/citizens' knowledge about how social enterprise works in a European context, and how EU policy & values (volunteering, active citizenship) function in social enterprises.

Thursday 11/10/2018 was dedicated to understanding the concept of social enterprise, developing social enterprise ideas, and to enhancing public awareness about the impact of the European Union on local affairs. During the first half of the day, a workshop was organized for representatives of public bodies, civil society organizations and students. The first part of the workshop focused on familiarizing the participants with the concept of social enterprise (I.e. what it is and what it isn't). The second half included group work, where Croatian & Slovenian participants were given a scenario and asked to develop a business idea for a social enterprise. Through interactions, group work and discussions, participants learned about each other's needs and developed new links. By presenting business ideas, the participants learned about how social enterprises form, what challenges need to be addressed and how social inclusion and ecologically sensitive approaches to business contributes to smart, sustainable and inclusive growth (Europe 2020 policy goals concerning employment and poverty).

During the second part of the day, an EU quiz was organized as a citizens' event. The quiz included multiple choice questions on the key values of the EU, the EU's history, the European parliament, and social enterprise. The quiz was organized into 4 separate rounds/sessions in order to allow as many participants as possible to take part in the activity. Through the quiz, specific information about what the EU represents was provided in an easy-to-understand and interactive manner and certain myths/misinformation were addressed.

Friday 12/10/2018 was dedicated to cooperation between stakeholders from Croatia and Slovenia. A workshop was organized where representatives of public bodies, civil society organizations, social enterprises, and local authorities discussed the challenges of EU integration (regarding employment, education and social enterprise), what actions/projects would benefit the wider public, and how to involve citizens in local-level initiatives. Through the group discussions, it was realized that the challenges faced by citizens in Ormož and Varaždin are similar and that there are possibilities for cooperation via EU programmes/funds. Representatives of the Croatian Europe for Citizens contact point (Office for Cooperation with NGOs) presented the Europe for Citizens programme as a means to develop links and cooperation between communities and citizens, and described the types of projects that can be co-funded via the programme. At the end of the workshop, a short press conference was held where the Memorandum of Understanding (MoU) between the partners was signed and described. The memorandum serves as means to sustain cooperation between the partnership over the long-term and it promotes social enterprise in the wider region.

*Prior to the main event, pre-event seminars were held in Ormož and Varaždin (21 participants in Varaždin on 06/09/2018, and 15 participants in Ormož on 14/09/2018). The seminars were organized to promote the event, enhance know-how on EU policies concerning employment, gain inputs/feedback from citizens on the purposed contents of the main event, and assess what knowledge participants require in order to enter the market as social entrepreneurs. By taking this approach, the partnership was able to adjust the contents accordingly, understand more in-depth stakeholders' needs and effectively achieve project aims.

PROJEKATA « Promoting Social ENTREpreneurship in EUropean communities (ENTRE-EU) » je financiran sredstvima EUROPSKE UNIJE kroz program "Europa za građane"

Prijavljeno na Prioritet 2 – Mjera 2.1 "Bratimljenje gradova"

Sudionici: U projektu je sudjelovalo 122 građana, od toga 84 sudionika iz grada Varaždina (pozvani od strane POU Varaždin i DAN d.o.o.), Hrvatska, i 38 sudionika iz Općine Ormož, Slovenija (pozvani od strane Ljudska Univerza Ormož).

Lokacija/Datum: Glavni događaji su održani u Varaždinu, Hrvatska, od 10/10/2018 do 12/10/2018

Sažetak: Prvi dan u srijedu, 10/10/2018 je bio posvećen razmjeni dobre prakse i iskustvu vezanom za socijalno poduzetništvo. Sudionici su bili predstavnici malih i srednjih poduzeća (uključujući socijalno poduzetništvo), obrazovne institucije, organizacije civilnog društva, lokalne razvojne agencije i građani. Prezentacije koje su održali uspješni socijalni poduzetnici iz Hrvatske i Slovenije pokazali su sudionicima kako funkcionira socijalno poduzetništvo u praksi, kako su prevladani izazovi u upravljanju tim poduzećima i koja je korist za njihovo poslovanje donijela integracija u EU (u smislu primjene vrijednosti i programa EU-a na akcije). Ivan Božić iz Humane Nove (društveno poduzeće u tekstilnom sektoru u Čakovcu, HR) opisao je kako je poduzeće osnovano i kako je savladalo izazove. Predstavnic DAN d.o.o. su predstavili prioritete socijalnog poduzetništva u Varaždinu. G. Domagoj Borščak iz BOMARK PAK-a (proizvođači stretch folije u Ludbregu) predstavio je svoju web platformu i inicijativu "Civilizacija Ljubavi", koja je dizajnirana za povezivanje društvenih inicijativa. Dr. Marinka Vok, iz Ormoža, SI objasnila je na koji način Centar ponovne uporabe d.o.o, S.O.P. reciklira odbačeni namještaj i druge predmete kućanstva i primjenjuje pristup društvenog poduzeća kako bi stvorio atraktivan i jedinstven namještaj, ukrase i druge vrhunske kućanske predmete. Iztok Lusković iz Zavoda 100% naravno Botanik predstavio je način na koji su zaštita okoliša i socijalna uključenost ključni elementi misije i vizije tvrtke koji su doprinijeli uspjehu tvrtke na tržištu.

Kroz panel diskusiju i interakciju sa sudionicima raspravljane su ključne teme vezane za socijalno poduzetništvo. Članovi panela objasnili su kako su spojili aktivno građanstvo u njihovim aktivnostima kroz motiviranje građana, a njihove proizvode učinili uspješnijim na tržištu. Također su opisali koliko je integracija Slovenije i Hrvatske u EU tijekom proteklih deset godina donijela koristi njihovom poslovanju (u smislu stvaranja zakonskih okvira za socijalno poduzetništvo i mogućnosti financiranja). Iz rasprave se bitno istaknuo zaključak vezan za nedostatak zakonskog okvira na socijalno poduzetništvo u Hrvatskoj. Slovenski sudionici spomenuli su kako postoji jasan okvir koji se razvio kao rezultat integriranja preporuka Europske Komisije u komercijalne zakone u Sloveniji. Hrvatski sudionici su spomenuli da iako postoji volja za razvijanje socijalnog poduzetništva trenutno postoji samo ograničen strateški okvir (u vidu Strategije razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine). To znači da postoji potreba za daljnjim razvijanjem detaljnijih pravnih i finacijskih okvira za socijalno poduzetništvo. Sve u svemu, primjeri dobre prakse i interakcije pridonijeli su podizanju znanja sudionika / građana o tome kako socijalno poduzeće djeluje u europskom kontekstu i kako politike i vrijednosti EU-a (volontiranje, aktivno građanstvo) funkcioniraju u socijalnim poduzećima.

Drugi dan u četvrtak 11/10/2018 bio je posvećen razumijevanju koncepta društvenog poduzetništva, razvoju ideja društvenog poduzetništva i povećanju svijesti javnosti o utjecaju Europske unije na lokalno poslovanje. Tijekom prve polovice dana organizirana je radionica za predstavnike javnih tijela, organizacije civilnog društva i studenata. Prvi dio radionice bio je usmjeren na upoznavanje sudionika s konceptom društvenog poduzetništva (npr. što je, a što nije društveno poduzetništvo) dok je drugi dio obuhvatio grupni rad, gdje su hrvatski i slovenski sudionici dobili scenarij i bili zamoljeni da razviju poslovnu ideju za socijalno poduzetništvo. Kroz interakciju, grupni rad i raspravu sudionici su naučili o međusobnim problemima i potrebama te su se međusobno umrežili. Predstavljanjem poslovnih ideja sudionici su naučili o tome kako se socijalna poduzeća formiraju, koje izazove trebaju riješiti i kako socijalna uključenost i ekološki osjetljivi pristupi poslovanju pridonose pametnom, održivom i inkluzivnom rastu (ciljevi Europe 2020 vezani za zapošljavanje i siromaštvo). Tijekom drugog dijela dana organiziran je EU kviz kao događaj otvoren za javnost i građane. Kviz je uključivao pitanja višestrukog izbora o ključnim vrijednostima EU-a, povijesti EU-a, Europskog parlamenta i društvenog poduzetništva. Kviz je organiziran u 4 zasebna kruga kako bi se omogućilo što većem broju sudionika sudjelovanje u toj aktivnosti. Kroz kviz su, na lako razumljiv i interaktivan način, pružene specifične informacije o tome što EU predstavlja. Također su dotaknuti određeni mitovi i dezinformacije o EU.

Treći dan – petak, 12.10.2018. je bio posvećen suradnji dionika iz Hrvatske i Slovenije. Organizirana je radionica na kojoj su predstavnici javnih tijela, organizacija civilnog društva, socijalnih poduzeća i lokalnih vlasti raspravljali o izazovima integracije u EU (o zapošljavanju, obrazovanju i socijalnom poduzetništvu), te koje će aktivnosti / projekti koristiti široj javnosti i kako što aktivnije uključiti građane na lokalnoj razini u te inicijative. Kroz grupne diskusije došlo se do zaključka da su izazovi s kojima se suočavaju građani u Ormožu i Varaždinu slični i da postoje mogućnosti za suradnju putem programa / fondova Europske unije. Predstavnic Kontaktne točke za Hrvatsku Europe za građane (Ured za udruge) predstavili su program Europa za građane kao sredstvo za razvijanje kontakata i suradnje između zajednica i građana te su opisali vrste projekata koji mogu biti sufinancirani putem programa EU. Na kraju radionice održana je kratka konferencija za tisak na kojoj je predstavljen i potpisan Memorandum o razumijevanju između partnera. Memorandum služi kao sredstvo za dugoročno održavanje suradnje između partnerstva i potiče socijalno poduzetništvo na širem području.

*Prije održavanja glavnih manifestacija održane su radne fokus grupe zasebno u Ormožu i Varaždinu (21 sudionik u Varaždinu 06/09/2018 i 15 sudionika u Ormožu od 14.09.2018.). Radne fokus grupe su organizirane radi promocije događaja, povećanja znanja o politikama EU vezano za zapošljavanje, dobivanje inputa / povratnih informacija od građana vezanih za sadržaj glavnih događaja i same procjene razine znanja sudionika koje su minimum za ulazak na tržište socijalnog poduzetništva. Takvim pristupom, partnerstvo je bilo u stanju prilagoditi sadržaj događanja potrebama, razumjeti stvarne potrebe dionika i na učinkovit način postići ciljeve projekta.